

доступа: <http://inkazan.ru/retrospektiva-otdyx-po-sovetski/>

29. Попов А. Советские туристы за рубежом: идеология, коммуникация, эмоции (по отчетам руководителей туристских групп) // Историческая панорама. — 2008. — № 6. — С.49-56.

Стаття знайомить читача з дозволями як важливим елементом повсякденного життя радянського населення у 1950-1960-х рр., розглядає поширені форми дозволя та соціальні практики відпочинку на підставі аналізу фотографій зазначеного періоду.

Ключові слова: історія СРСР, фотографії, повсякденність, дозволя, відпочинок, туризм.

Статья знакомит читателя с досугом как важный элемент повседневной жизни советского населения в 1950-1960-х гг., рассматривает распространенные формы досуга и социальные практики отдыха на основании анализа фотографий указанного периода.

Ключевые слова: история СССР, фотографии, повседневность, досуг, отдых, туризм.

The article introduces the reader to leisure as an important part of everyday life of the Soviet people in the 1950-1960's, considering the common forms of entertainment and social practices rest on the analysis of photographs of this period.

Key words: History of the USSR, photos, everyday life, leisure, recreation and tourism.

УДК 378. 477

А.М. Крохмаль
м. Харків, Україна

ДИСТАНЦІЙНЕ НАВЧАННЯ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ ЯК МЕТОД ІНФОРМАЦІЙНИХ ТЕХНОЛОГІЙ У МЕЖАХ СУЧАСНИХ ТЕНДЕНЦІЙ ОСВІТИ ВНЗ УКРАЇНИ

Постановка проблеми. Сучасні тенденції світу диктують нам необхідність створення та впровадження нових форм та методів навчання. Провідної ролі нині набуває дистанційне навчання як таке, що дозволяє оптимізувати й економічно спростити увесь процес навчання. Соціальні та економічні особливості нашої країни, такі як достатньо велика подовженість території із заходу на схід, недостатність коштів у більшості пересічних родин на оплату житла та побутових видатків молоді у випадку отримання ними освіти у віддаленні від постійного проживання, спричиняють необхідність знаходження нових засобів навчання з боку ВНЗ.

Аналіз попередніх наукових досліджень з теми. Проблема організації дистанційної освіти є достатньо новою для педагогічної науки. Особливо значущими для теорії методики дистанційного навчання є праці вітчизняних, російських та зарубіжних учених: М. Аллена, В. Бикова, Дж. Боата, Дж. Даниела, М. Євтуха, Д. Кагана, В. Кухаренка, Ш. Крида, М. Мур, О. Петерса, В. Тихомирова, Р. Холмберга, А. Хуторського, Б. Шуневича та інших.

Актуальним науковим дослідженням щодо організації дистанційної освіти є аналіз причин, що спонукають до впровадження дистанційної підготовки викладачів (широкий доступ до офіційних та неофіційних можливостей, що розширює географію підготовки викладачів; значна економія коштів; підготовка, перепідготовка та підтримка викладачів під час освітніх змін та реформ навчальних планів, який було проведено Шарлотом Кридом [8, с. 14]. У працях В. Бикова та П. Стефаненко підкреслюється функція додатковості дистанційного навчання поряд із денною, вечірньою та заочною формами [1; 2]. При цьому зауважується, що дистанційне навчання в жодному випадку не слід ототожнювати із заочним, оскільки «дистанційне навчання передбачає отримання освітніх послуг на дистанції, без відвідування вишу, за допомогою нових комп'ютерних та комунікаційних технологій» [6, с. 183]. В. Кухаренко акцентує увагу на тому, що дистанційне навчання базується на трьох складових: «відкрите навчання, комп'ютерне навчання, активна взаємодія з викладачем та студентом з використанням сучасних телекомунікацій» [4, с. 4]. Однак учений наголошує, що найважливішим у дистанційному

навчанні «є спілкування студента з викладачем та зі своїми колегами» [4, с. 5], що відбувається за допомогою електронної пошти, телеконференцій та інших засобів. Таким чином, вважаємо достатньою обґрунтованість значущості дистанційного навчання у сучасному освітньому процесі. Однак зауважуємо, що потребують дослідження питання організації такої форми навчання у межах конкретних навчальних дисциплін, яке має спрямовувати викладача на розробку прийнятних у дистанційному форматі форм та методів подання навчальної інформації.

Метою статті визначаємо аналіз особливостей вивчення іноземних мов за допомогою дистанційного навчання та можливості використання дистанційних курсів у процесі викладання іноземних мов студентам денної та заочної форм навчання.

Виклад основного матеріалу. Швидкий темп життя та ненормований робочий день майже кожної людини виявляють недостатність часу на навчання протягом дня, що спричиняє необхідність отримання знань після роботи, сидячи в дома перед комп'ютером. Тобто іншими словами, людина самонавчається, використовуючи Інтернет. Отже, широке розповсюдження всесвітньої мережі дозволяє використовувати її резерви у якості навчального засобу нового типу. Саме можливість зайти, зареєструватись та пройти той чи інший навчальний курс у будь який час за допомогою Інтернету, спонукало до появи та швидкого розвитку дистанційного навчання.

Перші дистанційні курси з'явилися в Америці та у Західній Європі. Появі цих курсів передувало використання різноманітних Інтернет-ресурсів, таких як навчальні CD-ROMи, сайти, електронні підручники. Але всі вони використовувались як допоміжні засоби, які потрібно було спочатку знайти в Інтернеті і лише потім реалізовувати у навчальних заняттях. Пізніше починають з'являтися дистанційні курси, у межах яких усі вищезазначені інтегрувались. Таким чином, під час опанування тим чи іншим дистанційним курсом, студент економив час та зусилля, які раніше витрачав на пошуки допоміжної інформації на додатковому сайті. Усе, що є необхідним для навчання, він знаходив у представленому навчальному курсі.

Економічна оптимальність використання дистанційних навчальних курсів спричинила їх швидке розповсюдження на теренах світового освітнього простору. Наразі все частіше йдеться про заміну заочної форми навчання дистанційними курсами. Розглянемо детальніше можливості цього переходу в межах можливостей українського суспільного життя, економіки та культури на прикладі дистанційного курсу з англійської мови для студентів непрофільних вищих технічних навчальних закладів.

Сучасне суспільство є суспільством поліглотів, оскільки все частіше студенти виявляють бажання вивчати декілька іноземних мов через плани мобільності у майбутньому працевлаштуванні. При цьому студенти, що навчаються на денному відділенні, звісно, мають більше часу для вивчення кількох іноземних мов, водночас ті, що здобувають освіту заочно, мають велику завантаженість роботою упродовж дня. Тому, навіть велике бажання та усвідомлення необхідності опанування курсом іноземної мови, але недостатність часу, є умовою альтернативного вибору дистанційного навчання, оскільки саме воно дає можливість студентам отримати, закріпити та використати ті чи інші знання з іноземних мов у комфортному режимі індивідуального навчання без необхідності особистої фізичної присутності в університеті. Таким чином перехід із заочної форми навчання на дистанційне є новим кроком у розвитку освіти, що зумовлений сучасними особливостями економічного розвитку України.

Водночас потрібно мати чітке уявлення як щодо позитивних так і до негативних наслідків цього переходу. Позитивність дистанційного навчання виявляється у можливості студентів здійснювати самокерування процесом вивчення іноземних мов. Іншими словами, маючи графік складання тої чи іншої теми, студенти самостійно приймають рішення, коли саме їм буде зручно скласти іспит.

Не менш важливою позитивною рисою дистанційного навчання є можливість студента користуватись необхідним матеріалом у вигляді електронних книг, підручників, текстів, сайтів, зображень та інших допоміжних засобів, які представлено як засоби інформації дисциплінарного курсу. При цьому студент не витрачає час на пошук потрібної інформації в Інтернеті. Наприклад, у межах курсу з англійської мови для студентів спеціальності «геоінформаційні системи та

технології» на домашній сторінці розміщено: програму курсу, що визначає тематику, розподіл годин за модулями, графік складання модулів та іншу презентаційну інформацію курсу. Крім того студенти мають змогу користуватись навчальною інформацією довідкового змісту, зокрема таблицею з неправильними дієсловами, глосарієм, який допомагає зрозуміти лексичну термінологію текстів. Самі ж тексти можна знайти не лише в кожній окремій темі, але й на домашній сторінці у вигляді «Individual Reading». Кожна тема наповнена зображеннями у вигляді малюнків, схем, карт щодо змісту.

Для розвитку слухання та аудіювання в кожній темі зроблені посилання на той чи інший сайт, що сприяє комфортному опануванню студентів дисципліною.

Маємо зазначити, що дистанційний курс з англійської мови визначається різними за способами дій та змістовим наповненням видами завдань та тестів. Наприклад, у межах теми «English Speaking Countries» представлено слайд-шоу «The United States of America», де студенти отримують візуальну інформацію щодо географічних положень, прапорів, основних характеристик того чи іншого штату Америки. Такі ж слайд-шоу створено і для тем «Kiev, London and Washington as Geographical Cities». Для найбільш глибокого занурення у проблему теми курсу подаються посилання на художні та документальні фільми, що дозволяє деталізувати визначені об'єкти вивчення. Так у межах теми «English Speaking Countries» студенти можуть знайти фільми «Ukraine» та «Europe», а у процесі вивчення теми «Kiev, London and Washington as Geographical Cities» — фільм «London. Ten Things You Have to Know».

Крім того, курс містить декілька фільмів щодо пояснення граматичного матеріалу, які не лише розвивають вміння розуміти англійську мову на слух, але й дають можливість студентам, які недостатньо добре зрозуміли граматику, побачити практичне використання певного граматичного правила. Такі фільми ми можемо знайти у межах тем «Computer Technologies for Nowadays», «GIS for Nowadays», «Analogue and Digital Maps».

Дистанційний курс дає змогу студентам виконувати різні види завдань та тестів. Так для теми «Kiev, London and Washington as Geographical Cities» студентам пропонується приготувати презентацію «Міста світу та геодезія». Викладач встановлює день та час, коли студенти збираються в аудиторії для демонстрації своїх презентацій. Саме таке завдання розвиває практичне застосування іноземної мови в житті. Тести, що виконують студенти, визначаються різноспрямованістю, а саме: студенти мають вибрати правильну відповідь серед запропонованих, знайти ту чи іншу країну на карті, знайти визначення до того чи іншого терміну та інші.

Однією з позитивних рис дистанційного навчання іноземної мови є можливість економії часу на перевірку завдань. Робота з дистанційним курсом побудована таким чином, що викладач не перевіряє деякі завдання. Це пояснюється особливими можливостями електронної програми, яка дозволяє перевіряти завдання автоматично. Наявність та кількість тих чи інших завдань з подібною формою оцінювання визначається самим викладачем, що складає свій курс. Водночас слід зазначити, що існують завдання, які мають бути перевірені у вигляді доповіді, презентації тощо.

Дистанційний курс визначається структурованістю процесу навчання. Так, на початку курсу студент завжди має можливість ознайомитись із його структурою, однак вільний доступ до теоретичного матеріалу з будь якої теми дозволяє здійснювати навчання без «прив'язки» до попередніх тем. Саме така прозорість курсу надає студенту можливість чітко будувати свій графік роботи у межах цього курсу, контролюючи лише своєчасне складання тестів та завдань.

Новими можливостями для студентів визначається організація сайту дистанційного курсу. Так, у його межах працює календар подій, що поділяється на чотири види: загальні, події курсу, групи та особисті. Загальні, групові події та події курсу визначаються та контролюються викладачем (у них представлено кінцеві терміни складання іспитів, дати загальних зборів щодо захисту визначених у програмі робіт тощо). Особисті події визначаються самим студентом з метою уникнення ситуації, коли може виникнути певна «накладка» необхідності бути присутнім в університеті та виконувати діяльність у межах особистих планів. Отже, такий календар виконує

функції свого роду організатору для студента, допомагаючи йому розподіляти час на навчання та особисте життя.

Хочемо звернути увагу, що однією з позитивних сторін дистанційного вивчення іноземної мови є розвиток у студентів самоконтролю та самодисциплінованості. За допомогою дистанційного навчання студенти не лише вивчають іноземну мову, але й набувають умінь самостійно будувати навчальний процес: раціонально використовувати свій час, планувати етапи роботи, контролювати вчасне виконання завдання. Цінним у цьому процесі є розвиток організованості на підсвідомості, що дозволяє здійснювати самовиховання особистості більш якісним та міцним. Саме ці якості, на нашу думку, є визначними для молодих спеціалістів у процесі пошуку роботи та організації професійної діяльності.

Дистанційний курс з іноземної мови визначається інтерактивністю, яка виявляється через роботу форумів, на яких студенти мають можливість задати питання стосовно виконання того чи іншого завдання. Відповіді мають писати інші студенти, за кожну правильну відповідь вони отримують додаткові бали за курс. Роль викладача у цьому виді роботи — контролювати або корегувати правильність відповідей. Така можливість курсу сприяє активності учасників, а також мотивує їх до самонавчання.

Водночас, у запровадженні такого дистанційного курсу є негативні риси. Слід зазначити, що вивчення іноземної мови має відбуватися у взаємодії «викладач-студент» або «студент-студент». Кінцева мета будь-якого курсу іноземної мови — це вміння студентів висловлювати свою думку, вміння вести ділові бесіди та перемовини, вміння використовувати професійну лексику в бесідах з представниками інших країн іноземною мовою. Вивчаючи іноземну мову дистанційно, студент є обмеженим у практичному застосуванні усного мовлення на рівні «живого спілкування».

Також слід звернути увагу на особливості соціальних реалій української «глибинки», у якій досі не налаштовано мережу Інтернет, тож мешканці таких районів не мають технічної можливості бути дистанційними студентами.

Ще одним недоліком дистанційного курсу є сумнівна чесність особистого навчання, адже студент такої форми навчання — особа віртуальна, тож неможливо напевне визначити, хто саме виконує тест: він сам чи хтось за нього. Таким чином ми не маємо впевненості, що оцінили знання саме нашого студента, а не когось іншого.

Не менш важливим недоліком дистанційного навчання, на нашу думку, є заміна «живого спілкування» комп'ютерами. На думку психологів, у сучасному суспільстві народилась нова проблема: скорочення, а інколи й заміна, «живого спілкування» віртуальним. Сучасні люди зменшили реальне спілкування зі своїми друзями, рідними. Тенденція суспільного життя така, що у вільний час люди не зустрічаються зі своїми рідними й близькими, а спілкуються в чатах, соціальних мережах та на сайтах. Дистанційне навчання, на наш погляд, ще більш скорочує «живе спілкування» людей. Замість відвідування лекцій, занять, де відбувається спілкування (хоча б у межах «студент — викладач», «студент-студент»), студенти сідають за комп'ютер та виконують завдання курсу.

Висновок Звертаючи увагу на всі позитивні риси та недоліки дистанційного навчання іноземних мов у непрофільних вищих технічних навчальних закладах, доходимо наступного висновку: неможливою є повна заміна заочної форми навчання дистанційним, оскільки не вирішеною є суспільна проблема загальнодержавного покриття Інтернет-мережею всіх населених пунктів.

Стосовно денної форми навчання, ми вважаємо, що деякі завдання з курсу дистанційного навчання можуть бути використані як допоміжні інструменти в процесі навчання іноземних мов. Ми маємо пам'ятати, що саме вміння студентів висловлювати свою думку, вміння вести ділові бесіди та переговори, вміння використовувати професійну лексику в бесідах з представниками інших країн іноземною мовою — є мета підготовки сучасного конкурентоспроможного фахівця.

Література:

1. Биков В.Ю. Дистанційна освіта — перспективний шлях до розвитку професійної освіти // Педагогічна газета. — 2001. — №1. — С.2.
2. Гузеев В.В. Педагогическая техника в контексте образовательной технологии / В.В. Гузеев. — М., Народное образование, 2001.
3. Горчакова-Сибирская М.П. Инновации в профессиональном образовании: педагогические технологии: учеб. пособие / М.П. Горчакова-Сибирская. — М., 2001.
4. Кухаренко В.М., Рибалко О.В., Сиротенко Н.Г. Дистанційне навчання: Умови застосування. Дистанційний курс: Навч. посібник: 2-е вид., доп./ За ред. В.М. Кухаренка. — Харків: НТУ «ХПИ», «Торсінг», 2001. — 320 с.
5. Райгородский Д.Я. Практическая психодиагностика. Методики и тесты / Д.Я. Райгородский. — Самара: Издательский дом «БАЖРАХ-М», 2008. — 672с.
6. Стефаненко П.В. Теоретические и методические основы дистанционного обучения в высшей шк-ле: дис. доктора пед. наук: 13.00.04 / Стефаненко Павел Викторович. — К., 2002. — 492 с. + прил.
7. Чернилевский Д.В. Дидиктические технологии в высшей школе. — М., 2002
8. Creed C. The use of distance education for teachers. Report for DFID. — Cambridge: IRFOL, 2001. — 57p. — Режим доступу: <http://irfol.ac.uk/publications/pdfs/mappingreport.pdf>.

У статті визначаються особливості дистанційного навчання іноземних мов у непрофільних вищих технічних навчальних закладах. Обґрунтовуються позитивні сторони та недоліки дистанційного навчання, ефективність дистанційного навчання в процесі викладання іноземної мови студентам денної форми навчання, та можливість заміни заочної форми навчання дистанційним.

Ключові слова: дистанційне навчання, дистанційне навчання з англійської мови, живе спілкування, соціальні та економічні особливості організації дистанційних курсів.

В статье определяются особенности дистанционного изучения иностранного языка. Характеризуются положительные и отрицательные стороны дистанционного обучения, возможность использования дистанционного курса со студентами дневной формы обучения и проблемы замены заочной формы обучения дистанционным.

Ключевые слова: дистанционное обучение, дистанционный курс по английскому языку, живое общение, социальные и экономические особенности организации дистанционных курсов.

In the article it is defined the features of distance learning of a foreign language. It is characterized the positive and negative aspects of distance learning, ability to use distance course with full-time students and problems of replacement of tuition by correspondence by distance course.

Key words: distance learning, English distance course, communication, social and economic features of distance course organizing.

УДК 378.091.313:004.77

Ю.С. Кулінка
м. Кривий Ріг, Україна

ПИТАННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ РОБОТИ СТУДЕНТІВ ПРИ РОЗРОБЦІ ТЕЛЕКОМУНІКАЦІЙНИХ ПРОЕКТІВ

Постановка проблеми у загальному вигляді та її зв'язок із важливими науковими та практичними завданнями. Сучасна освітня політика визначає мету та основні завдання модернізації освіти, серед яких головною є забезпечення сучасної якості освіти на основі збереження його фундаментальності та відповідності актуальним і перспективним потребам особистості, суспільства і держави. При цьому основна роль відводиться вищій школі, адже майбутній учитель має володіти низкою знань, умінь і навичок як педагогічних, так і професійних.

Оновлення освітньої діяльності, досягнення нової якості освіти пов'язують з інформатизацією освіти, оптимізацією методів навчання, активним використанням технологій